

Taller multidisciplinari de l'àrea

Els llenguatges: comunicació i representació

EXPRESSIÓ CORPORAL

Curs acadèmic: 2018-2019

Professora:

Teresa Valverde Esteve

Departament de Didàctica de

l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal

Índex

1. Taller multidisciplinari de coneixements i experiències des de l'àrea: llenguatge, comunicació i representació, i la seua relació amb el currículum de primer i segon cicle d'Educació Infantil

- Significat i valor educatiu dels tallers dins dels projectes educatius de l'etapa d'educació infantil
- Anàlisi dels objectius i dels continguts i de la seua distribució al llarg de l'etapa, associats als blocs d'aprenentatge
- El llenguatge corporal

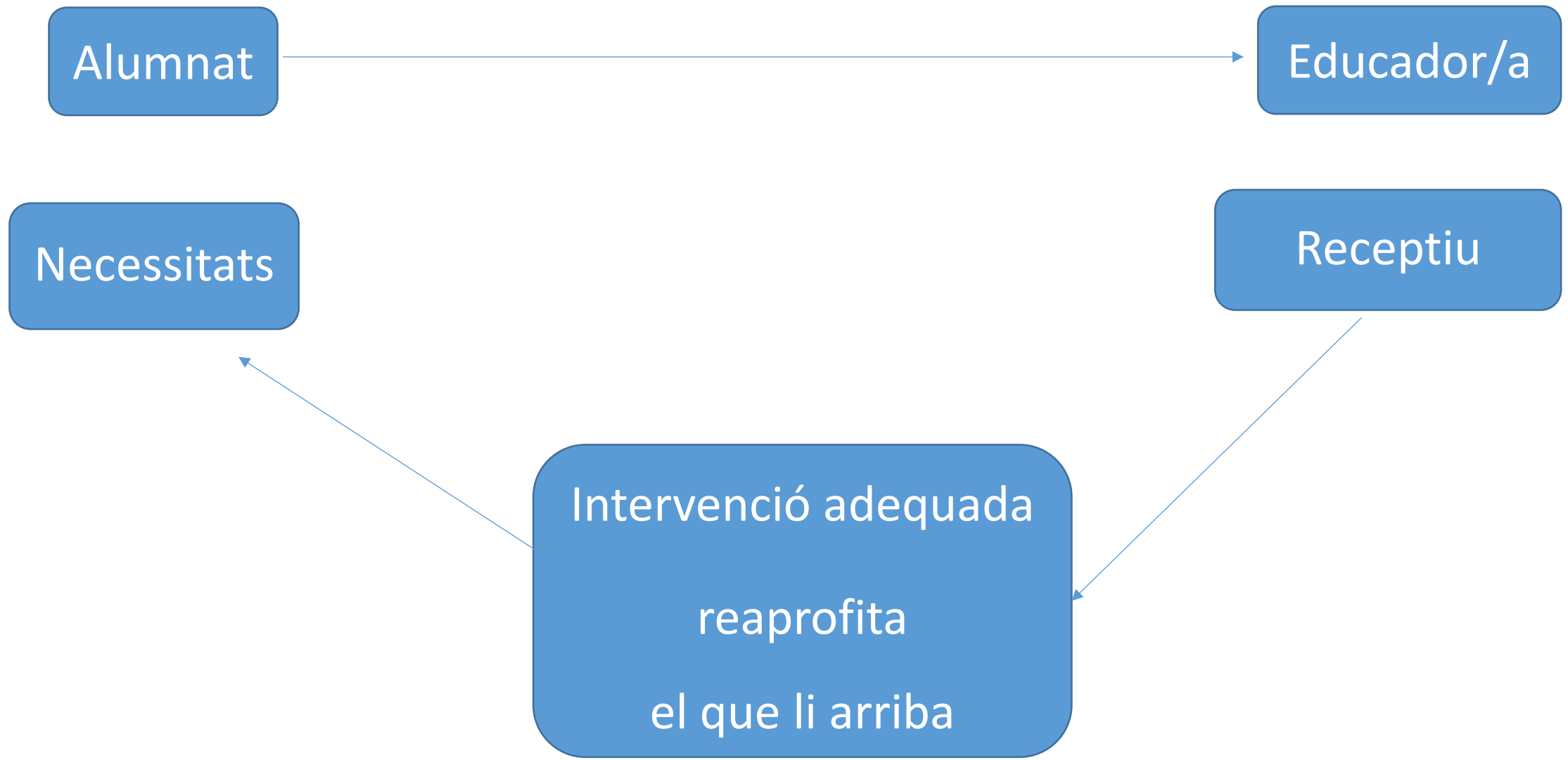
ALUMNAT
Protagonista en
l'educació

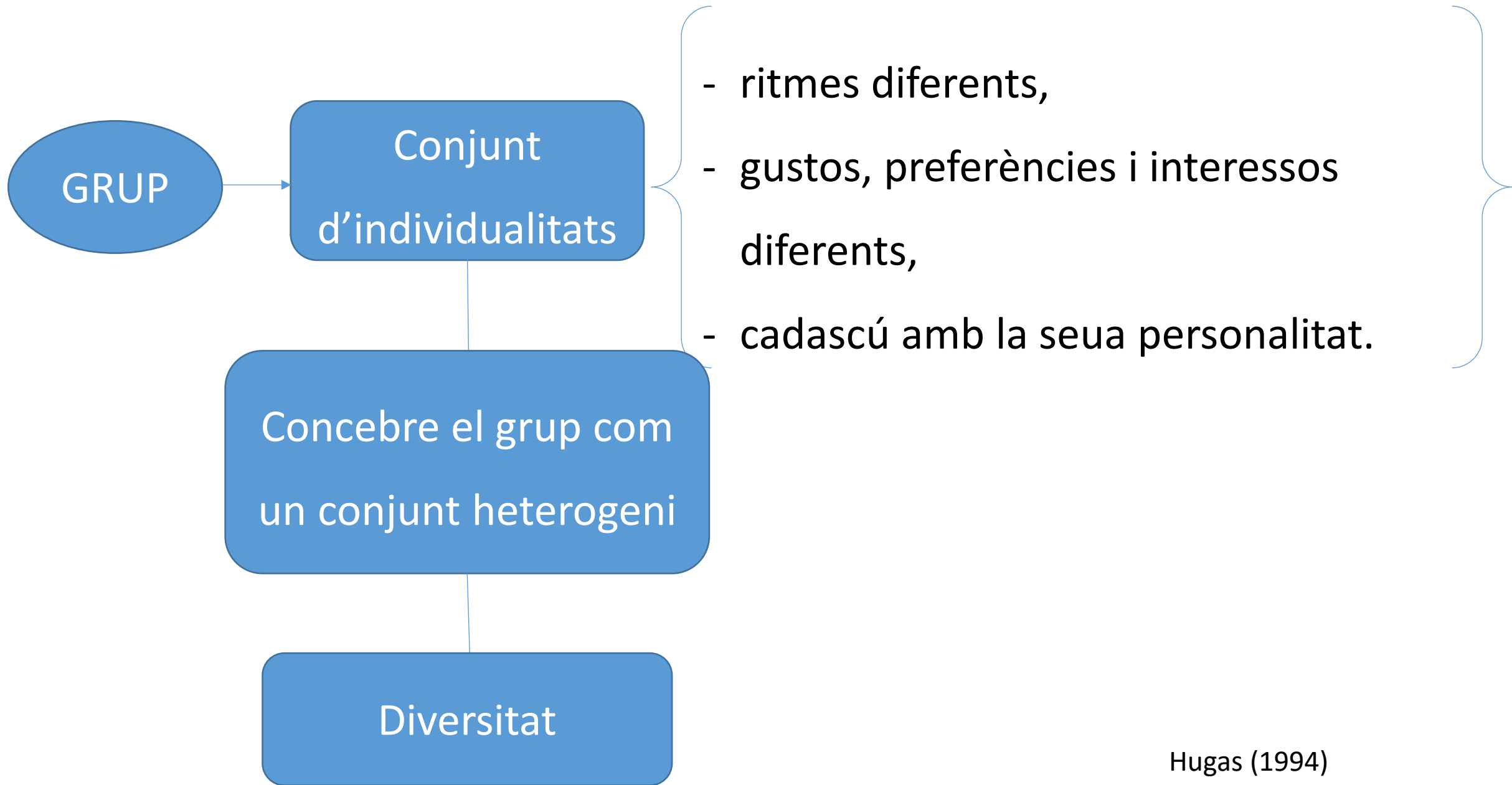
EDUCADOR

DISCIPLINA/ES

Utilitza una didàctica globalitzada i
interdisciplinari que possibiliti el
desenvolupament integral de
l'alumnat (cognitiu, afectiu i motriu)

Principis educatius
(Hugas, 1994)

Els tallers...

Han suposat una oportunitat de renovació de l'escola, especialment dels processos d'aprenentatge i socialització (Quinto, 2005).

Segons Frabonni (2004; citat per Quinto, 2005): Els tallers integren

- **Cor**, atès que introdueixen valors civils, ètics i morals, perquè els xiquets aprenen amb les mans, el cos...
- **Ment**, en integrar components provinents de diferents punt de vista.
- **Diversitat**, quan s'integren experiències entre company(e)s.

Què és l'expressió corporal?

Missatges o signes que transmet el nostre cos en totes les seues manifestacions, per la presència física i acompanyada de moviment i de la utilització que en podem fer, de forma involuntària o conscient.

Algunes definicions

- “Tota emissió conscient o no de signes i missatges” (Salzer, 1984).
- “Traducció de reaccions emocionals i afectives profundes, de forma conscient o inconscient” (Le Boulch, 1978).
- “Expressió del pensament a través del moviment amb una intencionalitat comunicativa” (Motos, 1983).
- “Expressió espontània en la qual convergeix la totalitat de l'èsser, bé individualment o en comunicació amb altres participants” (Ossoona, 1985).

Expressió corporal: vessants i finalitats

corrent psicoterapèutic

(com a recurs diagnòstic i terapèutic)

corrent metafísic

(com a filosofia de vida)

corrent escènic

(com a estil de dansa)

corrent pedagògic

(com a disciplina d'inserció
en el sistema educatiu)

Expressió corporal. Elements

cos

espai

temps

intensitat

Expressió corporal. Elements

Cos

- Relaxació: permet la concentració.
- Domini: s'aconsegueix coneixent les parts anatòmiques.
- Control: mitjançant la condició física.

Expressió corporal. Elements

Espai

- Interior: ajuda a aconseguir la concentració.
- Total.
- Parcial.
- Cinesfera.

Temps

- Es manifesta en el ritme.

Expressió corporal. Elements

Intensitat

- S'associa a una funció tònica condicionada per les qualitats del moviment.
- També es troba condicionada pel ritme i l'espai.

Expressió corporal. Què busca?

Objectius generals relacionats amb:

- Comunicació: quan es fa ús del llenguatge gestual que utilitzen aquelles persones amb discapacitat auditiva. S'anomena llenguatge de símbols.
- Benestar amb un mateix.

El cos

- És un instrument d'expressió i comunicació.
- Utilitza recursos expressius del moviment a través de:
 - Gestos, els quals poden transmetre sensacions o estats d'ànim mitjançant la dramatització, la mímica i la dansa (totes aquestes considerades arts escèniques).
 - Ritme.

El cos

- Durant la prehistòria s'utilitza com a instrument per a sobreviure.
- Època clàssica: es tracta com a suport de l'ànima i era molt important per a la salut i l'educació.
- Edat mitjana (fins al segle XIII): s'utilitza com a instrument per al treball i la guerra.

El cos

- Renaixement i barroc (s. XIV a XVIII): finalitat estètica.
- Època contemporània: importància del cos i la salut.
- Segle XX: busca de forma integral el plaer i el benestar.

Les coreografies

Utilitzen elements de composició per a:

- Menejar el cos mitjançant salts, llançaments, recepcions, girs, desplaçaments, equilibris, transports...
- Projectar en l'espai intern i extern, tenint en compte trajectòries, direccions, dimensions i relacions.

Ho fan amb una durada (temps), guiats per un ritme intern (respiració, el moviment mateix i el contacte) i extern (música).

Les coreografies

Per a la seua creació, necessitem:

- seleccionar la música,
- seleccionar els moviments,
- representació gràfica.

Es recorda mitjançant la representació gràfica del cos, del moviment de segments corporals, formacions, moviments en l'espai i el seu conjunt.

BASES FÍSiques

Habilitats perceptivomotrius:
esquema corporal, espai i temps

Habilitats motrius:
locomotrius i manipulatives

Capacitats físiques:
amb intencionalitat expressiva i de recerca

BASES EXPRESSIVES

Recolzant-nos en les bases físiques, l'alumnat s'aventura en els elements qualitatis i les tècniques expressives, les quals permetran conèixer-se, comunicar-se i desxifrar els missatges dels seus company(e)s.

Alguns elements en són el gest, el procés de comunicació, el llenguatge corporal, la comunicació no verbal (voluntària) i el ritme (so i música).

BASES CREATIVES

Inclouen continguts que sintetitzen el treball dut a terme en les bases anteriors.

Creativitat: és un dels objectius que hem de perseguir durant el desenvolupament de tots els continguts.

D'alguna forma, no només busquem activitats basades en un patró de moviments que l'alumnat haja d'imitar, sinó experimentar, reflexionar, concentrar-se i accionar.

BASES CREATIVES

Hem de buscar, reconèixer, valorar i utilitzar, en diverses activitats i manifestacions culturals i artístiques, la riquesa expressiva del cos i el moviment com a mitjà de comunicació i d'expressió creativa.

CAPACITATS PERCEPTIVOMOTRIUS I EXPRESSIVES

En totes les activitats, tenim presents: el cos, l'espai i el temps.

Consciència
corporal

Espacialitat

Temporalitat

Capacitats
expressives

Consciència corporal

Esquema corporal: requereix un control i ajustament corporal, el quals s'aconsegueixen mitjançant un to (muscular base, postural i acció), equilibri (estàtic i dinàmic) i postura.

Respiració.

Relaxació.

Lateralitat: relacionada amb la percepció sensorial propioceptiva (cinestèsica i vestibular) i exteroceptiva (auditiva, visual, olfactiva i gustativa).

Espacialitat

Orientació espacial: localització.

Estructuració: situació, objectes, volum, forma i superfície.

Organització espacial: distribució de l'espai a partir de l'orientació i l'estructuració.

Temporalitat

Orientació temporal: noció temporal.

Estructuració temporal: ordre i durada.

Organització temporal: té com a resultat el ritme.

Capacitats expressives

Coneixement personal:

- Està íntimament relacionat amb l'espontaneïtat, l'alliberació, el descobriment, el desbloqueig, l'imaginació i la relaxació psíquica.
- Coneixement personal i adaptació.

Comunicació interpersonal:

- Verbal.
- No verbal, condicionat pel comportament cinestèsic, les característiques físiques, la conducta tàctil, el paralenguatge i els factors de l'entorn.

LA CREATIVITAT

Dimensió del funcionament cognoscitiu caracteritzat per nombroses respostes originals.

Dimensions: fluïdesa, flexibilitat i originalitat.

Predisposició hipotètica per a facilitar comportaments o productes de comportaments que s'allunyen del que és freqüent.

LA CREATIVITAT

Capacitats humanes

Memòria

Intel·ligència (habilitats del pensament racional i lògic)

Creativitat (Aquesta capacitat la tenim des del naixement. Si no en fem ús, s'atrofia.)

LA CREATIVITAT. Indicadors

- Originalitat: crear opcions i descartar-ne aquelles que apareixen primer.
- Flexibilitat: oposada a la rigidesa, immobilitat, incapacitat de modificar comportaments, actituds, impossibilitat d'oferir alternatives.
- Fluïdesa: quantitat de respostes, de solucions per part d'una persona. Aquelles persones que donen més respostes, tenen una major fluïdesa.

LA CREATIVITAT. Consideracions

- Elaboració: pel que fa al resultat.
- Anàlisi: capacitat de dividir la idea en totes les seues parts.
- Síntesi: ser capaç de resumir.
- Obertura mental: anant més enllà. Aquesta idea està íntimament relacionada amb la flexibilitat i l'originalitat.
- Comunicació: es tracta de l'última part abans d'expressar la idea.
- Sensibilitat amb els problemes: per tal de descobrir les errades.
- Redefinició: fent que les coses tinguen altres utilitats.

LA CREATIVITAT. Estratègies per al seu desenvolupament

Individual: mitjançant tècniques i estratègies.

Grupal: desenvolupant activitats encaminades cap a un objectiu comú, és a dir, encaminades cap al treball cooperatiu.

- Ambient: espai i materials.
- Metodologia.
- Motivació.
- Activitats.

LLENGUATGE CORPORAL

LLENGUATGE CORPORAL

Grupal: desenvolupant activitats encaminades cap a un objectiu comú, és a dir, encaminades cap al treball cooperatiu.

- Ambient: espai i materials.
- Metodologia.
- Motivació.
- Activitats.

LA COMUNICACIÓ

El procés de comunicació està format per un emissor, que envia un missatge mitjançant un canal, el qual arriba a un receptor. La resposta d'aquest últim element és la conducta que es mostra i que es considera una reacció davant el missatge.

Cal recordar que només existeix comunicació quan el missatge ha acomplit la seua missió, és a dir, quan ha sigut captat i comprés.

La comunicació no verbal és inseparable del procés global de comunicació. Serveix per a repetir, regular o contradir la comunicació verbal.

Estímuls que intervenen durant el procés de comunicació

- Verbals
- Físics: gests, moviments, expressions facials...
- Vocals: velocitat, volum...
- Situacionals: aspecte extern, interacció entre participants...

Categories de la conducta comunicativa

COMUNICACIÓ NO VERBAL

Estímulus tàctils i visuals

- contacte físic
- proximitat espacial
- actitud corporal
- manifestació externa
- mímica i gestualitat
- direccionalitat de la mirada

COMUNICACIÓ VERBAL

Aspectes del parlar

No
Verbal

- sincronització temporal del parlar
- to emocional
- defecte de llenguatge i pronunciació

Verbal

- formes de manifestació
- estructures lingüístiques de les manifestacions

El llenguatge corporal

- Són totes les accions motores, sensomotrius i psicomotrius corresponents.
- Es tracta d'una forma d'expressió que abarca diferents plànols:
 - És espontània i instintiva, a la vegada que calculada.
 - El llenguatge corporal és un paral·lenguatge.

Acompanya tota l'expressió verbal.

- Pot accentuar la informació, modificar-la o, inclús, anul·lar-ne el significat.
- El llenguatge corporal pot ser independent del llenguatge oral.

El llenguatge corporal. Elements:

- No intencionals: aquells que pertanyen a la comunicació no verbal. Són aquells missatges que el cos transmet en tot moment de forma natural i espontània. Reflecteixen la forma de projectar-se a l'exterior. Aquests elements poden entrenar-se per tal de ser utilitzats intencionadament.
- Intencionals: es realitzen voluntàriament. Poden ser apresos i constitueixen la tècnica base per al moviment corporal.

Els gestos

- Són l'expressió d'una emoció, com a acte intencional. Estan dirigits a modificar la nostra conducta amb l'exterior.
- Són un moviment expressiu del rostre d'intensitats variables i transmeten gran quantitat d'informació.

Els gestos. Es poden classificar atenent:

la natura
dels signes

la natura
psicofisiològica i
sociocultural

la utilitat
per a donar
suport a un
discurs

l'estat evolutiu

Els gestos. Es poden classificar atenent:

la natura dels signes

- Demonstratiu: aquells més primaris (p.e. quan assenyalem).
- Imitatiu o descriptiu: implica el seguiment d'un desenvolupament de moviments (p.e. marcar la forma d'un quadre).
- Simbòlics: es refereixen directament a allò que representen (p.e. afirmar amb el cap).

Els gestos. Es poden classificar atenent:

la natura psicofisiològica i sociocultural

- Autístics: gestos que comuniquen, encara que la seua intenció no siga la de comunicar (p. ex. quan menegem la cama).
- Habituals: formes de procedir en relació al mitjà social al que pertanyen, la seua professió,... (p. ex. quan els jugadors d'un equip xoquen les palmes).
- Simbòlics: venen determinats per la cultura (p. ex. quan els italians fan el gest amb les mans).

Els gestos. Es poden classificar atenent:

la utilitat per a donar suport a un discurs

- De referència: a persones o coses a les quals s'està parlant (p. ex. apuntar amb el dit).
- Emfàtics: utilitzats com a indicadors d'esforç (p. ex. quan colpegem la palma de la mà amb el puny).
- Demostratius: descriptors d'imatges. S'utilitzen per a indicar grandària, pes, etc.
- Tàctils: tocs breus amb amistats per a reforçar afirmacions.

Els gestos. Es poden classificar atenent:

l'estat evolutiu

- Automàtics o reflexos: el plaer, el somriure, la pressió amb la mà...
- Emocionals: la por, els zels, l'alegria, la tristesa o el fàstic.
- Projectats: per a atraure l'atenció, suplicar, consolar, fer moviments accelerats....

Pràctica

Els centres corporals

subcentre del matís

centre de l'expressivitat

centre de la personalitat

centre de la força

subcentre del detall

subcentre de l'arrelament

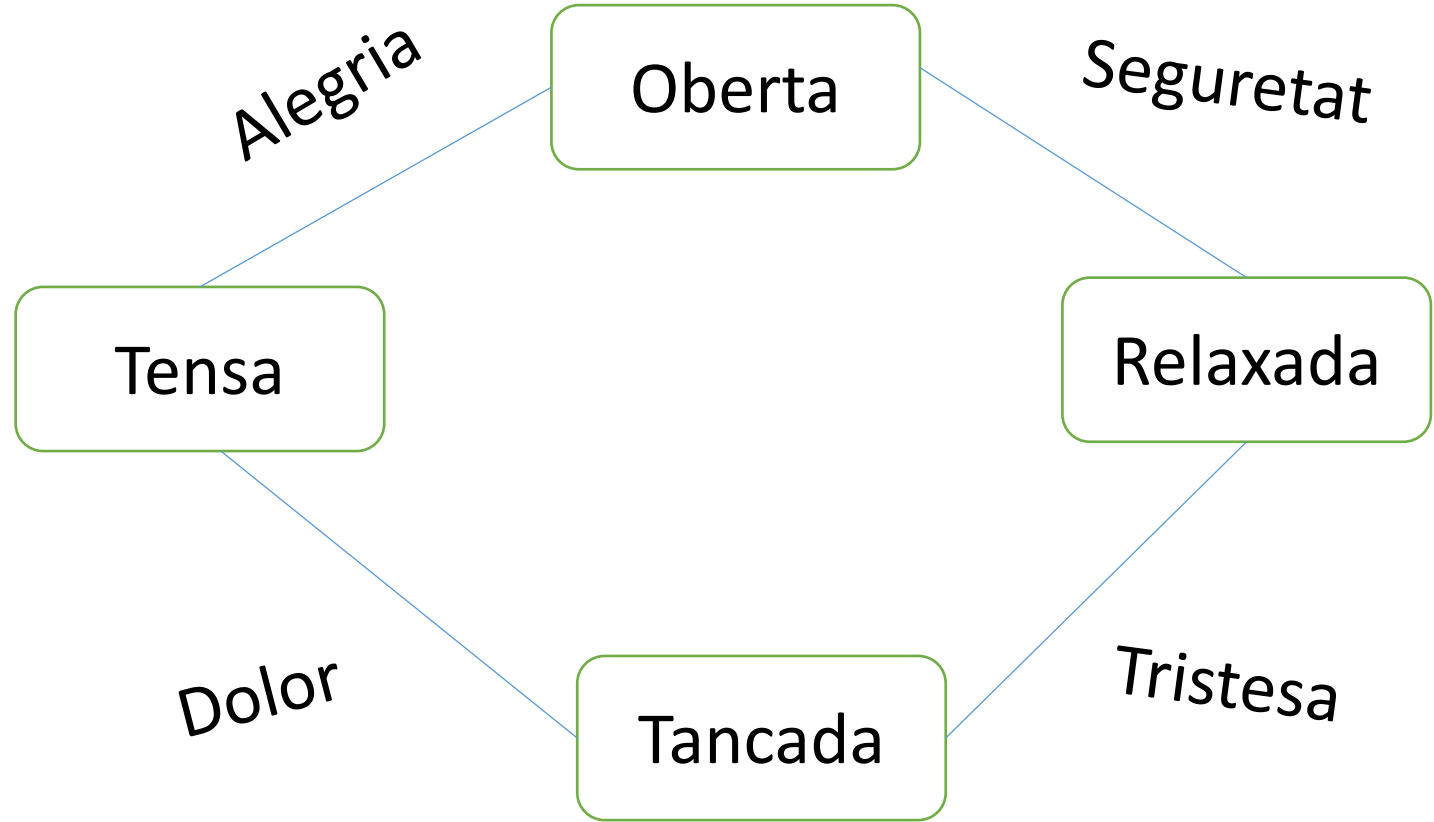
La postura

- És una clau no verbal, fàcil d'observar i de descobrir.
- És el mode de reacció personal a l'estímul constant de la gravetat, condicionat per factors morfològics, neurològics i afectius.
- Està condicionada per la ubicació de les parts del cos i pel pes corporal.
- Junt amb el gest, donen suport a l'expressió dramàtica.

La postura. Tipus:

Pràctica

- Oberta
- Tancada
- Tensa
- Relaxada

La relaxació

Consisteix a suprimir tota tensió o esforç al que puga estar sotmés el cos.

Proporciona espai de temps, descans físic i anímic complet, a més d'una recuperació total després de l'esforç.

No es tracta d'un exercici passiu sinó actiu.

Un dels continguts en pot ser la respiració.

Pràctica

La respiració. Tipus:

Diafragmàtica

Toràcica

Expressiva

El teatre

- Busca la representació.
- Interessa el resultat final de l'espectacle.
- Les situacions són creades per l'autor.
- Parteix d'una obra escrita.
- El text és après pels actors i actrius.
- El desenvolupament de l'obra és plantejat per la direcció.
- Es duu a terme en un teatre o en un lloc amb escenari.
- L'escenografia i el vestuari són idees de la direcció.
- Actors i actrius fan la representació amb la finalitat d'agradar al públic.

La dramatització

- Busca l'experiència.
- Interessa el procés.
- Es recreen situacions imaginades pròpies.
- Parteix d'una obra o del resultat d'unes circumstàncies.
- El text i les accions són improvisades; respecten el tema del projecte.
- Els personatges són elegits pel grup.
- El professorat estimula l'avanç de l'acció.
- Pot fer-se en qualsevol lloc.
- L'escenografia i el vestuari són realitzats pels components del grup.
- Els components del grup es menegen a fi de comunicar-se amb company(e)s o espectador(e)s.

Elements de l'estructura dramàtica

PERSONATGE: poden ser persones, animals, objectes...

CONFLICTE: és allò característic de l'acció.

L'ESPAI: on es realitza l'acció. Pot ser un lloc, aula, teatre...

EL TEMPS: la durada de l'acció.

L'ARGUMENT: és allò que es conta sobre l'acció.

EL TEMA: idea o intenció.

ELS PERSONATGES

Elecció

Ficticis o
reals

Caracterització

Una
característica
significativa

Representació

Utilitzar els
tipus
d'expressió

La creació col·lectiva

1. Anàlisi creativa.
2. Realització: treball en grups.
3. Anàlisi crítica del que el grup està treballant.

FASES:

1. determinació del tema,
2. recollecció de documentació,
3. valoració crítica,
4. filiació amb models significatius,
5. crítica, valoració i selecció dels més apropiats.

2. Anàlisi, investigació i avaluació de materials curriculars relacionats amb l'àrea Els llenguatges: comunicació i representació

- Principis bàsics i instruments en l'anàlisi i validació de projectes, recursos i activitats utilitzats a les aules i centres d'Educació Infantil associats a l'àrea de coneixements i experiències
- Aplicació sobre casos concrets de propostes didàctiques procedents de diverses fonts: pràctiques en centres, editorials, internet...

Legislació

- *REIAL DECRET 1630/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims del segon cicle d'Educació Infantil.*
- *Decret 38/2008, de 28 de març del Consell, pel qual s'establix el currículum del segon cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana*

REIAL DECRET 1630/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims del segon cicle d'Educació Infantil

- Les diferents formes de comunicació i representació serveixen com a nexes entre el món exterior i interior perquè es tracta d'elements que fan possible la **representació de la realitat, l'expressió de pensaments, sentiments i vivències i interaccions amb els demés.**
- Treballar educativament la comunicació implica potenciar les capacitats relacionades amb la **recepció i interpretació de missatges**, i aquelles dirigides a emetre'ls o produir-los, amb la qual cosa es contribueix a millorar la comprensió del món i l'expressió original, imaginativa i creativa.

REIAL DECRET 1630/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims del segon cicle d'Educació Infantil

- El llenguatge corporal té a veure amb la **utilització del cos, els seus gestos, actituds i moviments amb una intencionalitat comunicativa i representativa**. Resulta especialment interessant la consideració del joc simbòlic i de l'expressió dramàtica com a mode de manifestació de la seua afectivitat i del seu coneixement del món.
- Els llenguatges afavoreixen la **imaginació i creativitat**, l'aprenentatge, la construcció de la identitat personal, la capacitat de mostrar les emocions, el coneixement del món, la percepció de la realitat.

REIAL DECRET 1630/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims del segon cicle d'Educació Infantil

Blocs de continguts:

- I. Coneixement d'un mateix i autonomia personal
- II. Coneixement de l'entorn
- III. Llenguatges: comunicació i representació**

- Bloc III.I: Llenguatge verbal
- Bloc III.II: Llenguatge audiovisual i de la informació i comunicació
- Bloc III.III: Llenguatge artístic
- **Bloc III.IV: Llenguatge corporal**
 - Descobriments i experimentació de gestos i moviments com recursos corporals per a l'expressió i la comunicació
 - Utilització, amb intenció comunicativa i expressiva, de les possibilitats motrius del cos amb relació a l'espai i temps
 - Representació espontània de personatges, fets i situacions en jocs simbòlics, individuals i compartits
 - Participació en activitats de dramatització, danses, jocs simbòlics i altres jocs d'expressió corporal

1. Espai:

1.1. Pla

- Vertical
- Horitzontal
- Frontal

1.2. Direccions

- Davant
- Darrere
- Esquerra-davant
- Esquerra-darrere
- Dreta-davant
- Dreta-darrere

1.3. Nivell del cos en relació amb l'espai

- Alt
- Mitjà
- Baix

1.4. Direccionalitat

- Directa
- Indirecta

1.5. Extensions

- Moviment curt
- Moviment normal
- Moviment llarg

1.6. Distància/proximitat:

- A prop
- Normal
- Lluny

2. Temps:

2.1. Durada de les accions

2.2. Freqüència (repeticions)

2.3. Velocitat del moviment

- Ràpid
- Normal
- Lent

3. Energia/to muscular

3.1. - Lliure

- Contingut

3.2. - Pesat

- Lleuger

4. Veu

4.1. To

4.2. Intensitat

4.3. Volum

- Fort

- Normal

- Fluix

Pautes d'observació (Hugàs, 1994):

Aspectes per a observar i analitzar en les situacions comunicatives que es produeixen (Hugàs, 1994):

1. Relació entre acció verbal i no verbal donada simultàniament o consecutivament:
 - Es complementen.
 - Una continua l'altra.
 - Se substitueixen.
 - Es contradiuen.
 - Una regula o organitza l'altra.
2. Repeticions que es donen.

Aspectes per a observar i analitzar en les situacions comunicatives que es produeixen (Hugàs, 1994):

3. Adequació.

- Significació. Quin crec que és el motiu de l'acció? Lligam entre una acció i una altra.
- Què es transmet a nivell:
 - Afectiu: Respon, rep, valoritza, aporta seguretat...
 - D'estat emocional: plaer, sorpresa, por...
 - Motriu.
 - Cognitiu: afavoreix o no el coneixement, la comprensió, l'aplicación, l'anàlisi, la síntesi, l'avaluació...
- Acció:
 - Intencionada.
 - No intencionada.
- Iniciativa: resposta, si es perceben les demandes de l'altre, si s'adapta a la situació...

Decret 38/2008, de 28 de març del Consell, pel qual s'establiix el currículum del segon cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana

I. EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

II. EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

III. ELS LENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

- La plàstica: integra factors personals i socials, i permet que l'experiència de les xiquetes i els xiquets prenga forma a través dels símbols.
- L'educació musical: mitjà d'expressió i com a sistema de representació en virtut del qual podran desenrotllar les capacitats creatives, l'oïda musical, la sensibilitat cap a la música, la capacitat per a escoltar-la, entendre-la i per a practicar-la com a mitjà de comunicació de sentiments i d'idees a través del cant, del moviment rítmic i de l'expressió instrumental.

Decret 38/2008, de 28 de març del Consell, pel qual s'establix el currículum del segon cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana

- L'expressió corporal és el mitjà pel qual el ser humà expressa sensacions, emocions, sentiments i pensaments amb el seu cos. Els gestos, les actituds i els moviments tenen una intenció comunicativa i representativa.
- L'Educació Infantil, a partir del llenguatge corporal, inicia les xiquetes i els xiquets en les tècniques de l'expressió dramàtica. La utilització del cos (gestos, actituds i moviments) permetrà, amb una actitud comunicativa, la relació i l'intercanvi amb els altres convertint este llenguatge en un component important per a la seua socialització.

Decret 38/2008, de 28 de març del Consell, pel qual s'establix el currículum del segon cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana

- Continguts:

1. les llengües i els parlants
2. el llenguatge verbal
3. la llengua com a instrument d'aprenentatge
4. el llenguatge audiovisual i tecnologies de la informació i comunicació
5. el llenguatge plàstic
6. el llenguatge musical
7. el llenguatge corporal

Bloc 7. Llenguatge corporal:

- a) el descobriment de les possibilitats del cos per a expressar i comunicar sentiments i emocions
- b) el coneixement del cos: activitat, moviment, respiració, equilibri i relaxació
- c) l'aplicació de les nocions espaciotemporals amb el propi cos
- d) el descobriment de l'espai a través del desplaçament amb moviments diversos

e) l'interés i la iniciativa per a participar en representacions de dansa i de teatre, entre d'altres

f) la vivència del llenguatge corporal amb intencionalitat comunicativa i expressiva en activitats motrius del propi cos

g) la imitació i representació de situacions, de personatges, d'històries senzilles, reals i evocades individualment i en grups xicotets

Criteris d'avaluació

1. Expressar-se i comunicar-se utilitzant mitjans, materials i tècniques propis dels diferents llenguatges artístics i audiovisuals, mostrant interès per a explorar les seues possibilitats, per a disfrutar amb les seues produccions i per a compartir amb els altres les experiències estètiques i comunicatives.
2. Utilitzar les llengües cooficials com a instrument de comunicació, d'expressió, de representació, d'estructuració del pensament, de gaudi, d'aprenentatge i de regulació de la conducta, valorant i respectant la diversitat lingüística de la nostra societat.
3. Utilitzar la llengua oral de la manera més convenient per a una comunicació positiva amb els seus iguals i amb els adults, segons les intencions comunicatives, i comprendre missatges orals diversos, mostrant una actitud d'escolta atenta i respectuosa.

Criteris d'avaluació

4. Mostrar interès pels textos literaris i pels escrits presents a l'aula i en l'entorn pròxim iniciant-se en l'ús, en la comprensió de les finalitats i en el coneixement d'algunes característiques del codi escrit, i interessar-se i participar en les situacions de lectura i escriptura que es produïxen a l'aula.
5. Escoltar, comprendre, recitar i representar diferents textos tradicionals i contemporanis com a font de gaudi i d'aprenentatge, valorant el llibre i altres suports textuais i la biblioteca com a fonts d'informació, entreteniment i fruïció.
6. Iniciar-se en l'ús dels diferents mitjans d'informació i de comunicació sonors, visuals i audiovisuals i aprendre a utilitzar-los com a mitjà per a desenrotllar les habilitats comunicatives i artístiques i per a aprendre a aprendre.
7. Iniciar-se en l'ús oral d'una llengua estrangera per a comunicar-se en activitats dins de l'aula i mostrar interès i satisfacció per participar en estos intercanvis comunicatius.

criteris d'avaluació

8. L'aprenentatge del llenguatge oral i escrit es realitza a través de l'intercanvi verbal que els xiquets i les xiquetes realitzen entre ells i amb altres membres de la societat; per mitjà d'estos intercanvis controlen i regulen els intercanvis socials en contextos comunicatius diversos.
9. Manifestar les experiències que va vivint a través del llenguatge plàstic, utilitzar el material plàstic amb precisió, tenir-ne cura i netejar-lo, i respectar i disfrutar de les produccions pròpies i dels altres.
10. Utilitzar l'educació vocal, rítmica, auditiva i d'expressió corporal, per a expressar i comunicar el repertori de cultura musical i d'expressió corporal que la societat transmet i descobrir-lo com a mitjà en la cerca de la pròpia identitat.
11. Expressar, comunicar, crear, compartir i interactuar en la societat en què viu i manifestar la sensibilitat i presa de consciència de si mateix en postures, gestos i accions de la vida quotidiana que formen part del llenguatge corporal.

3. El treball per projectes. Disseny i elaboració de materials i projectes relacionats amb l'àrea Els llenguatges: comunicació i representació

- Cooperació i treball en equip
- Disseny, elaboració, posada en comú i avaluació de recursos, propostes i projectes didàctics relacionats amb l'àrea Els llenguatges: comunicació i representació
- Les TIC com a recurs didàctic en la realització de projectes educatius